

Notitie Mediabeleid

Van lokale omroep naar streekomroep

Gemeente Amstelveen November 2024

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
1. Aanleiding	4
2. Landelijk beeld	5
3. Huidige omroepbestel	6
4. Contouren nieuw omroepbestel	7
5. Lokale media	9
6. Richtlijn ten aanzien van de lokale omroep	10
6.1. Visie op de lokale omroep	10
6.2. Kaders en randvoorwaarden lokale omroep	11
6.3 Mediafonds	11
7. Gemeentelijke communicatie	13
8. Advies en vervolg	14

Voorwoord

In een tijdperk waarin het medialandschap snel en voortdurend verandert, is het essentieel dat onze inwoners en ondernemers goed geïnformeerd blijven over wat er in hun directe omgeving gebeurt. Onafhankelijke lokale media spelen daar via verschillende kanalen een cruciale rol in. De toekomst van de lokale omroep is al geruime tijd onderwerp van gesprek, zowel binnen onze gemeenteraad als landelijk. In mei 2023 heeft het Rijk de visiebrief lokale omroepen gepresenteerd, met als belangrijke wijzigingen dat het Rijk de financiering van de lokale publieke omroep gaat overnemen en de vorming van streekomroepen nastreeft.

In deze notitie informeren wij u over de stand van zaken van de lokale omroep in de context van het gehele lokale medialandschap en doen wij een voorstel voor de overgangsperiode tot 1 januari 2027, wanneer de financiering door het Rijk van start gaat en de rol van de gemeente verdwijnt.

Met deze notitie willen wij als gemeente Amstelveen een stap in de goede richting zetten om de lokale journalistiek te stimuleren, hun onafhankelijkheid te waarborgen en de lokale omroep voor te bereiden op het nieuwe omroepbestel. In dat kader hebben we verkennende gesprekken met bestuurders uit de regio gevoerd en een onafhankelijk onderzoek naar het bereik van de lokale media laten uitvoeren.

We kijken uit naar de verdere samenwerking met lokale media, het Rijk en andere betrokken partijen om deze doelen te realiseren.

Herbert Raat
Wethouder Media

1. Aanleiding

Voor u ligt de notitie Mediabeleid “van lokale omroep naar streekomroep”. In deze notitie beschrijven wij de uitgangspunten van ons Mediabeleid. Dit gaat verder dan alleen de lokale publieke omroep en omvat een brede benadering van lokale media in Amstelveen.

Als gemeente vinden we het belangrijk dat onze inwoners en ondernemers goed geïnformeerd zijn over wat er in de gemeente speelt. Lokale media spelen hierin een belangrijke rol. Van oudsher worden de lokale media gezien als waakhond van de lokale democratie. We zien allerlei nieuwe ontwikkelingen in het medialandschap. Zo is het (traditionele) lokale media-aanbod in Amstelveen, net als elders in Nederland, de afgelopen jaren afgenomen en zijn digitale en sociale media een belangrijkere rol gaan vervullen.

De lokale omroep is regelmatig onderwerp van gesprek. In de gemeenteraad wordt al jaren gesproken over de toekomst van de lokale omroep en het belang van het in stand houden van onafhankelijke lokale journalistiek. In het initiatiefvoorstel d.d. 19 juni 2024 ‘Versterking lokale publieke omroep’ vraagt de raad het college toekomstig mediabeleid te formuleren. De gemeenteraad wenst daarnaast dat in dit beleid – in samenspraak met de lokale publieke omroep - voorstellen worden gedaan voor een toekomstbestendige inrichting van de lokale omroep, inclusief de (financiële) randvoorwaarden.

Het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap heeft een nieuwe Mediawet voorbereid die de Mediawet van 2008 gaat vervangen. Doel is versterking van de lokale publieke omroep door de vorming streekomroepen. Daarbij verschuift de bekostigingsplicht van gemeenten naar het Rijk. Met het nieuwe wetsvoorstel komt de gemeente meer op afstand te staan, hetgeen de onafhankelijkheid van de lokale omroep ten goede zou komen.

Bij de ontwikkeling van een toekomstbestendige lokale omroep spelen de landelijke ontwikkelingen een grote rol. Onze lokale omroep dient in overleg met de andere lokale omroepen een nieuwe streekomroep naar eigen inzichten vorm te geven. Dat is een intensief proces dat op dit moment veel aandacht van de omroepbesturen vraagt. Tegen deze achtergrond willen wij in deze notitie geen al te strakke kaders en randvoorwaarden opnemen. Dat past ook niet bij onze toekomstige rol. Wel geven wij de lokale omroep richtlijnen en aandachtspunten mee die wij voor de overgangperiode tot 1 januari 2027 en daarna als onderdeel van de streekomroep van belang achten en kunnen bijdragen aan de versterking van de lokale dan wel streekomroep.

2. Landelijk beeld

De landelijke media in Nederland omvatten een breed scala aan platforms, waaronder televisie, radio, kranten, en online nieuwswebsites. Grote mediabedrijven zoals de Nederlandse Publieke Omroep (NPO), RTL Nederland, en DPG Media spelen een dominante rol. Deze organisaties bieden een mix van nieuws, entertainment, en educatieve content.

De opkomst van digitale media en technologieën zoals AI en immersive media verandert de manier waarop content wordt geproduceerd en geconsumeerd. Traditionele mediabedrijven moeten zich aanpassen aan deze veranderingen om relevant te blijven. Het vertrouwen in de media is een voortdurende zorg, vooral met oog op de verspreiding van nepnieuws en desinformatie. Mediabedrijven moeten transparant en betrouwbaar blijven om het vertrouwen van het publiek te behouden.

De VNG constateert in haar rapport van november 2020 'Handvatten voor een breed gemeentelijk mediabeleid: wachten kan niet meer' dat lokale media sterk onder druk staan. Kranten hebben te maken met een afnemend abonneebestand terwijl digitale verdienmodellen nog in ontwikkeling zijn. Veel mediabedrijven staan onder financiële druk door dalende advertentie-inkomsten en de concurrentie van internationale tech-giganten zoals Google en Facebook. Dit heeft geleid tot bezuinigingen en een focus op kostenbesparing.

Lokale media verkeren soms ook financieel in een moeilijke positie. Bij huis-aan-huisbladen zien we forse saneringen waardoor het aantal titels afneemt. Nieuwe spelers – bijvoorbeeld lokale online nieuwssites – zijn vaak kwetsbaar en weinig stabiel. Het online gebruik van nieuws neemt sterk toe maar de gebruikers krijgen doorgaans weinig verdieping en achtergronden voorgeschoteld. Het aantal journalisten bij lokale media neemt af. Verder geeft het rapport aan dat we niet op de markt kunnen vertrouwen dat het wel goed komt.

Toekomstperspectief

Ondanks deze uitdagingen zijn er ook veel kansen. Innovatie en samenwerking kunnen helpen om de kwaliteit en het bereik van de media te verbeteren. Initiatieven zoals mediafondsen en samenwerkingsverbanden kunnen bijdragen aan een veerkrachtiger (lokaal) medialandschap.

3. Huidige omroepbestel

Het (landelijke) publieke omroepbestel bestaat uit verschillende omroeporganisaties die gezamenlijk zorgen voor het media-aanbod. De NPO fungeert als overkoepelend bestuursorgaan en coördineert de programmering van de landelijke publieke radio- en televisiezenders. Het huidige bestel is gebaseerd op een verzuilde samenleving die niet meer bestaat. Er zijn plannen om het landelijke omroepbestel te hervormen en beter aan te laten sluiten bij de huidige maatschappelijke en technologische realiteit.

Naast het landelijke omroepbestel bestaan er regionale en lokale media. De Stichting Nederlandse Lokale Publieke Omroepen (NLPO) ondersteunt en coördineert de lokale publieke omroepen. De NLPO helpt lokale omroepen bij het professionaliseren van hun organisatie en productieprocessen en biedt opleidingen en trainingen voor omroepmedewerkers en vrijwilligers.

Het Commissariaat voor de Media (CvdM) is een organisatie die onder andere als taak heeft de lokale media aan te wijzen. Het Commissariaat voor de Media kan per gemeente één lokale omroep aanwijzen, telkens voor een periode van vijf jaar. Het Commissariaat heeft, na advies van de gemeenteraad, besloten Stichting 1Amstelveen aan te wijzen als lokale omroep voor het verzorgen van de publieke mediadiensten in de gemeente Amstelveen. De aanwijzing geldt voor de periode van 24 augustus 2024 tot 24 augustus 2029.

Gemeenten hebben een adviesrol in de aanwijzingsprocedure. Zo moet de gemeenteraad op grond van de Mediawet aan het Commissariaat advies uitbrengen over de vraag of een aanvraag voldoet aan de wettelijke voorwaarden.

In het huidige bestel krijgt de gemeente een bijdrage uit het gemeentefonds van het Rijk voor de financiering van de lokale omroep. Dit is een bedrag

per huishouden. Sinds 2015 krijgt de gemeente geen geoormerkt bedrag meer voor de financiering van de lokale omroep en wordt de bijdrage gefinancierd uit de algemene uitkering. De VNG maakt jaarlijks een fictief richtsnoerbedrag per huishouden bekend dat als richtlijn geldt voor het vergoeden van de kosten die rechtstreeks verband houden met het verzorgen van een lokaal toereikend media-aanbod.

Vanwege de kwetsbare positie van veel lokale en streekomroepen roept de VNG gemeenten op minimaal het normbedrag aan te houden. Het richtsnoerbedrag voor 2025 is € 1,62 per huishouden. Op basis van het richtsnoerbedrag zijn we in Amstelveen uitgekomen op een subsidie voor '1Amstelveen' van € 77.280 voor het jaar 2025 aangevuld met de € 70.000 instandhoudingsbudget conform het initiatiefvoorstel van de gemeenteraad. Daarmee betalen we €3,08 per huishouden in plaats van de €1,62 zoals geadviseerd door de VNG. Ook in 2026 ontvangt '1Amstelveen' het richtsnoerbedrag van het rijk plus €70.000 extra.

Onze huidige financiering van de lokale omroep is ruimhartig in vergelijking met andere lokale omroepen in Nederland. Uit onderzoek van het Commissariaat blijkt dat ruim een derde van de gemeenten minder dan het richtsnoerbedrag toekent.

4. Contouren nieuw omroepbestel

In mei 2023 deed de toenmalige staatssecretaris van Onderwijs, Wetenschappen en Cultuur (OCW) in een visiebrief een voorstel om het lokale omroepstelsel te veranderen met als doel de kwaliteit te verbeteren en de lokale omroep te versterken. Zij stelde dat schaalvergroting onontkoombaar is vanuit het oogpunt van doelmatigheid en effectiviteit. In het nieuwe bestel is er plaats voor één lokale publieke omroep per streek/gebied die zich journalistiek onafhankelijker kan opstellen ten opzichte van gemeenten. Een groter gebied maakt bovendien het nieuwsaanbod groter, waardoor er meer journalistieke mogelijkheden voor de omroepen ontstaan. Ook heeft een grotere omroep meer geld om professionele journalisten in dienst te nemen. Dit komt de kwaliteit ten goede. De wettelijke bekostigingsplicht verschuift van gemeenten naar het Rijk.

Vorming streekomroepen

In de voorgenomen plannen gaan de 250 aanwijzingen voor lokale omroepen verdwijnen. Daarvoor in de plaats komen 80 aanwijzingen voor streekomroepen. Stichting Nederlandse Lokale Publieke Omroep (NLPO) ondersteunt lokale omroepen bij de ontwikkeling naar streekomroepen en stelt kwartiermakers ter beschikking.

Streekomroep

In onze regio dienen de gemeenten Ouder-Amstel, Uithoorn, Haarlemmermeer, Aalsmeer en Amstelveen met elkaar een streekomroep te vormen (circa 355.500 inwoners). De omroepbesturen zijn met elkaar in overleg en worden sinds begin 2024 bijgestaan door een kwartiermaker van de NLPO. Het staat omroepen vrij om de organisatie naar eigen inzichten in te richten. Zij gaan zelf over de bedrijfsvoering, de toekomstige inrichting en de financiële randvoorwaarden. Volgens de NLPO is een koepel van huidige lokale omroepen in een streekomroep denkbaar. Alle betrokken partijen zijn het erover eens dat schaalvergroting niet ten koste mag gaan van de lokale binding.

Toewijzingsprocedure

Als de plannen doorgaan, hebben gemeenten vanaf 2027 geen wettelijke taak meer om de omroep in stand te houden en te bekostigen. Wel blijft de gemeenteraad

elke vijf jaar advies geven aan het Commissariaat voor de Media voor het aanwijzen van een publieke omroep. Hoe dit advies er precies in de nieuwe Mediawet uit komt te zien is nog niet bekend. Ook de NLPO krijgt een rol in de aanwijzingsprocedure. Elke gemeenteraad adviseert apart. Het is mogelijk dat ook andere omroepen zich aanmelden bij het Commissariaat voor de Media. Gemeenteraden kunnen verschillend van elkaar en van de NLPO adviseren.

Financiering

De gemeenten Haarlemmermeer, Uithoorn, Aalsmeer en Ouder-Amstel bekostigen hun lokale omroep conform het richtsnoerbedrag van het rijk. Gemeente Amstelveen stelt 2x het richtbedrag beschikbaar. Per 1 januari 2027 neemt het Rijk de financiering over. Het landelijke budget (nu circa € 12 miljoen) wordt verhoogd naar € 28 miljoen.

Wij hebben begrepen dat de mogelijke toekomstige streekomroep kan rekenen op een vast bedrag van circa € 375.000 per streek + de huidige richtsnoerbijdrage per gemeente. In de toekomstige streekomroep Amstelland komt dat neer op circa € 220.000 op basis van het richtsnoerbedrag van 2023 van € 1,53 per huishouden (in 2025 is dit richtsnoerbedrag € 1,62 per huishouden). Wij zijn positief over het feit dat het Rijk de bekostiging verhoogt naar circa 28 miljoen. Dit extra geld is bedoeld om de professionaliteit en onafhankelijkheid van lokale media te vergroten.

Overbruggingsperiode lokale omroep

De nieuw te vormen streekomroep heeft voor de regio Amstelland-Meerlanden via een landelijke regeling € 250.000 toegezegd gekregen om te doen wat nodig is om een streekomroep te vormen. Deze extra financiële middelen zijn ook van belang voor meer kwaliteit van de lokale journalistiek. De gemeenten van de te vormen streekomroep hebben geen rol in dit proces. Wel zijn portefeuillehouders met de besturen van de lokale omroep(en) in gesprek over de ontwikkelingen en voortgang in het proces.

Tijdspad

Veel is nog onduidelijk. Het kabinet Schoof lijkt het beleid van het vorige kabinet te willen voortzetten. Er zijn echter nog geen overgangsbepalingen en de nieuwe

Mediawet is nog niet gepubliceerd. Ook de Raad van State heeft nog geen advies uitgebracht en de Tweede en Eerste kamer nemen naar verwachting pas in 2025 een definitief besluit. De wet is in principe op 1 januari 2026 van kracht maar 2026 wordt beschouwd als overgangsjaar. Per 1 januari 2027 dient het herziene stelsel in werking te treden.

Conclusie

Zoals het er nu naar uit ziet gaat het stelsel, de financiering en de regelgeving rond lokale omroepen de komende jaren fors op de schop. We verwachten door de extra middelen en samenwerking in streekomroepen een grote kwaliteitsimpuls voor de lokale omroepen met veel meer aandacht voor de journalistieke taak van media als 'waakhond' van het gemeentebestuur en de gemeente. Wij zijn daar een groot voorstander van.

5. Lokale media

Amstelveen kent meerdere lokale media: 1Amstelveen, Amstelveens Nieuwsblad, Amstelveenz, Amstelveen Blog, Amstelveenweb, mijn Amstelveen en NH Nieuws. Met dit brede media-aanbod worden verschillende groepen inwoners via verschillende kanalen geïnformeerd over lokaal nieuws.

Voor deze notitie heeft de portefeuillehouder media in 2023 gesproken met verschillende gremia van de lokale media, van de werkvloer tot aan het bestuur. Alle gesprekspartners kwamen met (bijna) dezelfde punten. Zo is het merendeel van de lokale media van mening dat er te weinig journalistieke capaciteit beschikbaar is. "Persberichten van de gemeente worden hierdoor veelal overgenomen en op verschillende plekken verschijnt hetzelfde nieuws. Lokale media vervullen momenteel amper een rol bij het controleren van de gemeentelijke overheid."

Bereik lokale media 2024

In het kader van het herijken van het mediabeleid hebben we onafhankelijk onderzoek laten uitvoeren door de afdeling Onderzoek en Statistiek (O+S) van gemeente Amsterdam naar het bereik van de lokale media. Hiervoor is afgelopen september een vragenlijst uitgezet bij circa 1.000 leden van het burgerpanel van de gemeente en zijn 2.000 brieven naar inwoners gestuurd. 622 inwoners hebben de vragenlijst ingevuld (451 uit het burgerpanel en 213 uit de steekproef uit de Basisregistratie personen). Dat geeft verschillende resultaten. De leden van het burgerpanel zijn over het algemeen oudere, betrokken inwoners (87% >50 jaar). De respondenten uit de steekproef zijn meer een afspiegeling van de Amstelveense bevolking (69% < 50 jaar).

Van de panelleden volgt 38% het lokale nieuws goed of intensief, van de steekproef 22%.

En hoewel minder dan de helft lokaal nieuws goed volgt, is de bekendheid van de lokale media groot: vrijwel alle panelleden herkennen één of meer Amstelveense lokale media, van de steekproef is dat 87% (geholpen bekendheid). Het bekendst zijn Amstelveenz en Amstelveens Nieuwsblad voor beide

groepen. Amstelveenz en Amstelveens Nieuwsblad zijn vervolgens ook de meest gebruikte media, met de nadruk op de papieren versies.

Amstelveens nieuws wordt daarnaast ook nogal eens via landelijke en/of regionale media gevolgd: twee derde van de panelleden en ruim de helft van de steekproef pikt via deze route (ook) lokaal nieuws op. Het onderzoek toont aan dat lokale (geprinte en digitale) media een groot bereik onder inwoners hebben, waarbij verschillende media verschillende groepen bereiken. Van de respondenten uit de steekproef herkent 13% geen van de lokale media.

Social media spelen een beperkte rol bij het volgen van lokale media. Respondenten uit de steekproef volgen vaker nieuws via sociale media. Wat betreft onderwerpen gaat bij beide groepen de meeste belangstelling uit naar "Nieuws uit mijn buurt", gevolgd door "(weg)werkzaamheden/verkeer". Iets meer dan de helft (58%) van de respondenten voelt zich voldoende geïnformeerd over het nieuws in Amstelveen door de lokale media. Jongeren en respondenten uit de steekproef voelen zich minder goed geïnformeerd.

Zie in de bijlage het complete onderzoeksrapport.

6. Richtlijn ten aanzien van de lokale omroep

6.1. Visie op de lokale omroep

In ons coalitieakkoord “warm hart voor Amstelveen” geven wij aan te werken aan een inclusief Amstelveen, waarbij oog voor mensen leidend is. De lokale omroep moet een betrouwbare bron zijn voor nieuws over gemeentelijke besluitvorming, beleid, evenementen en maatschappelijke ontwikkelingen. De lokale omroep moet fungeren als waakhond voor de lokale democratie en houdt inwoners van Amstelveen op de hoogte van wat er speelt in hun directe omgeving.

Alle lokale media hebben te maken met beperkte capaciteit en middelen. In het coalitieakkoord is opgenomen dat het ‘Amstelveense Stimuleringsfonds Lokale Media’ (verder: ‘Mediafonds’) wordt voortgezet om een impuls te geven aan de lokale journalistiek: *“We zetten ons onverminderd in voor een sterk medialandschap met veel nadruk op samenwerken, ondernemerschap en vernieuwing. We behouden het mediafonds om met objectieve lokale journalistiek de politiek dichterbij de Amstelvener te brengen. Het mediafonds en de resultaten ervan worden elke twee jaar geëvalueerd.”*

Hieronder volgt een aantal aandachtspunten die wij de lokale omroep en per 1 januari 2027 als onderdeel van een streekomroep willen meegeven.

Aandachtspunt 1: Lokale inbedding

De schaalvergroting naar streekomroepen mag niet te koste gaan van de lokale aandacht en binding. We vinden het belangrijk dat de lokale binding met Amstelveen blijft bestaan en daar waar mogelijk wordt versterkt. We vragen dan ook om in de toekomstige plannen rekening te houden met het mee ontwikkelen van het programmabeleid bepalend orgaan (PBO) van 1Amstelveen.

Het PBO is een verplicht orgaan binnen lokale omroepen volgens de Nederlandse Mediawet en verantwoordelijk voor het bepalen van het beleid en de programmering van de lokale omroep. Het PBO moet representatief

zijn voor de verschillende maatschappelijke, culturele, godsdienstige en geestelijke stromingen in het verzorgingsgebied van de omroep.

De plannen van het Rijk zien toe op een professionalisering van de lokale omroepen maar we zien tot op heden geen plannen voor de PBO's. Wij achten dit van belang en vragen de huidige omroep en de toekomstige streekomroep ervoor te zorgen dat alle streken, groepen, kernen zijn vertegenwoordigd in de streekomroep. Het PBO moet deze lokale verankering waarborgen.

Bij lokale omroepen werken veel vrijwilligers. Zij zorgen voor lokale binding en dat is tegelijk vaak hun motivatie om zich te verbinden aan de lokale omroep. Het is van belang dat er bij de vorming van een streekomroep goed wordt nagedacht over het vasthouden en motiveren van vrijwilligers en jongeren. Vaak zijn de ervaringen die jongeren opdoen bij een lokale omroep een eerste stap naar een carrière als journalist. Wij zouden het dan ook toejuichen als de lokale omroep én de toekomstige streekomroep een kweekvijver blijven voor jong talent.

Aandachtspunt 2: Bereik en voorzien in de behoefte van de Amstelvener

Een belangrijk aandachtspunt is dat de lokale omroep en straks de streekomroep onze inwoners voldoende weet te bereiken en te boeien. De resultaten uit het onderzoek naar het bereik kunnen daarbij helpen. Bij een groter bereik wordt het makkelijker om meer reclame-inkomsten te creëren hetgeen kan bijdragen aan de verdere professionalisering van de (streek)omroep.

In het onderzoek geven respondenten (74%) aan dat ze vooral geïnteresseerd zijn in nieuws uit hun eigen buurt. Dat geldt voor beide groepen. Daarnaast is een groot deel van de respondenten geïnteresseerd in nieuws over werkzaamheden en verkeer (46%) en de politiek (39%). In mindere mate hebben mensen behoefte aan nieuws en verhalen over sport (15%), welzijn (10%) en Lifestyle en human interest (4%).

Aandachtspunt 3: Journalistieke code

De journalistieke code is een set ethische richtlijnen en normen die journalisten helpen hun werk op een verantwoorde en betrouwbare manier uit te voeren. Wij achten het van belang dat de lokale omroep en de toekomstige streekomroep deze code omarmen. We achten deze essentieel voor het behoud van de geloofwaardigheid en het vertrouwen van het publiek in de journalistiek.

Toenemende zorgen om desinformatie en wantrouwen in het online nieuws kunnen – vooral bij mensen die zich met name via sociale media op de hoogte houden – leiden tot wantrouwen in ál het nieuws. We zouden graag zien dat de lokale omroep duidelijk laat zien dat het nieuws aan hoge journalistieke normen voldoet en dat helder is wat de bron van het nieuws is.

Aandachtspunt 4: Onafhankelijk

We achten het van groot belang dat onze lokale media onafhankelijk zijn ten opzichte van het gemeentebestuur en de lokale politiek. We benadrukken dat het onwenselijk is als specifieke media afhankelijk worden van een besluit waarbij de schijn zou kunnen bestaan dat specifieke politieke partijen of de gemeente een gunst verleent die gevraagd of ongevraagd tot (de schijn van) een wederdienst zou kunnen leiden.

6.2. Kaders en randvoorwaarden lokale omroep

Naast bovenstaande visie en aandachtspunten heeft de gemeenteraad gevraagd bepaalde kaders te stellen voor de lokale omroep. Vanwege de transitie naar een streekomroep en de focus van onze lokale omroep op dit proces willen wij hen kaders en randvoorwaarden meegeven die ruimte voor eigen invulling laten. Geenzins willen wij op de stoel van de programmamakers of het PBO gaan zitten. Dat past ook bij onze toekomstige rol van ‘meer op afstand’. Toch zien wij de volgende kaders en randvoorwaarden als van belang voor de verdere planvorming van 1Amstelveen naar streekomroep.

• Eisen Mediawet

Wellicht een open deur maar de aangewezen lokale omroep dient zich te houden aan alle regels en voorschriften van de huidige én toekomstige Mediawet. In de huidige Mediawet staat een opdracht geformuleerd voor de landelijke, regionale en lokale publieke omroep. Deze opdracht is ook van toepassing op 1Amstelveen. De opdracht omvat het aanbieden van media op lokaal niveau om een breed en divers publiek te informeren, inclusief journalistieke inhoud, cultuur en educatie. Het gebruik van amusement om informatieve, culturele of educatieve doelen te bereiken en een breed publiek te trekken is toegestaan. Daarnaast behelst de opdracht het stimuleren van innovatie en technologische ontwikkelingen in de media. De Mediawet geeft verder aan dat tenminste 50% van het aanbod van informatieve, culturele en educatieve aard moet zijn voor de gemeente waarvoor het aanbod bestemd is.

• Controle gemeentelijk beleid

Wij vinden het belangrijk dat de lokale media een rol vervullen bij verslaggeving en controle van en opinievorming over gemeentelijk beleid. In gemeenten waar journalisten de raadsvergaderingen niet verslaan weten inwoners weinig over besluiten van de raad. We vinden het wenselijk dat de lokale omroep hierin een grote(re) rol neemt.

• Eisen algemene subsidieverordening

Uiteraard dient de ontvanger bij een eventuele subsidieverstreking zich te houden aan de regels in de verordening en wordt een subsidieverzoek getoetst aan de kaders in deze notitie.

6.3 Mediafonds

• Evaluatie mediafonds

In juni 2024 vond een evaluatie van het Mediafonds plaats. De Mediaraad probeert binnen de kaders van de gemeenteraad het Mediafonds verder te ontwikkelen. Het Mediafonds is nu zo ingericht dat de Mediaraad alleen financiering toekent aan journalistieke projecten. Het gaat dan vaak over vooraf bepaalde onderwerpen, die worden uitgediept door een lokale mediapartij of freelance journalisten. Positief is dat er meer aanvragen zijn. Maar omdat ook veel aanvragen van freelancers zijn, komt een structurele ontwikkeling niet van de grond. Voor 2023 t/m 2026 heeft de gemeente €100.000 per jaar voor het Mediafonds in de begroting opgenomen.

• Structurele ondersteuning vanuit Mediafonds

De Mediaraad heeft een plan voor een pilot in 2025 om te kijken hoe een structurele bijdrage aan de lokale media te realiseren is. De uitkomsten van deze pilot kunnen voor ons mogelijk aanleiding zijn om de middelen, die beschikbaar komen nadat het Rijk de financiering overneemt van de lokale omroepen, toe te voegen aan het Mediafonds. Mogelijk zullen we hiertoe vanaf 2027 de €70.000 instandhoudingsbudget toevoegen aan het Mediafonds. Dit kan dan gedekt worden vanuit de Mediabegroting. Dit voorstel zal bij de perspectiefnota 2026 worden voorgelegd zodat de gemeenteraad een integrale afweging kan maken.

De gedachte is dat lokale media dan een aanvraag kunnen indienen bij de Mediaraad waarbij ze moeten aangeven wat hun plannen zijn, hoe lang de looptijd is (in eerste instantie maximaal 1 jaar) en wat de verwachte journalistieke output is. Het kan concrete onderwerpen betreffen die ze willen volgen maar ook een vaste verslaggever. De aanvrager legt zowel journalistiek-inhoudelijk als financieel verantwoording af aan de Mediaraad. Daarmee willen het college en de Mediaraad de journalistieke basis van alle lokale media versterken en de mogelijkheid bieden voor de ontwikkeling van journalistiek talent en verdiepende onderzoeksjournalistiek.

• Jongeren en het Mediafonds

Het zou goed zijn als onze lokale media aansluiting zoekt bij de nieuwsbehoeften van jongeren. Zijn waar jongeren zijn en nieuws bieden dat relevant voor hen is. In een informatieomgeving waar de hoeveelheid nieuws groot en divers is en uit verschillende hoeken komt, is het een uitdaging voor de journalistiek om zowel in vorm en inhoud en als in kanaalkeuze verbinding te zoeken met nieuwe generaties nieuwsgebruikers. Om dit mogelijk te maken zullen we na besluitvorming in de gemeenteraad in 2025 € 25.000 beschikbaar stellen aan het Mediafonds speciaal voor een pilot met dit doel.

7. Gemeentelijke communicatie

Een belangrijke taak van de gemeente is het informeren van inwoners en ondernemers over gemeentelijk beleid, besluiten en kennisgevingen, onze dienstverlening, projecten, subsidies, regelingen en activiteiten. Ook hebben wij als gemeente een taak op het gebied van voorlichting en preventie.

Bestuurlijke informatie en informatie over dienstverlening, projecten en activiteiten communiceren wij vaak via persberichten op onze website en de lokale media.

Voorlichting en preventie doen wij doorgaans in geprinte media en in toenemende mate op de sociale media. Denk aan informatieve - en themapagina's over onderwerpen zoals duurzaamheid, sociaal domein en veiligheid.

Het onderzoek naar mediabereik toont aan dat geprinte en digitale lokale media een groot bereik onder inwoners hebben.

We vinden het van belang dat gemeentelijke informatie wordt verspreid via media met een groot bereik, zodat we zoveel mogelijk mensen bereiken.

We zijn ons bewust dat alle lokale media onder druk staan en te maken hebben met beperkte capaciteit en middelen. Om een impuls te geven aan de lokale journalistiek stellen wij voor het Mediafonds na 1 januari 2027 in stand te houden en uit te breiden. Alle lokale media kunnen een beroep op dit fonds doen.

8: advies en vervolg

De gemeenteraad heeft het college met haar initiatiefvoorstel van 19 juni 2024 de hieronder aangegeven opdracht gegeven. Per beslispoint gaan wij in op hetgeen u heeft gevraagd.

	Initiatiefvoorstel:	Reactie college
1	In de periode 2024-2026 een instandhoudingsbudget van € 70.000 per jaar beschikbaar stellen aan 1Amstelveen. Ook gelet op de doorontwikkeling naar streekomroep zoals door het Rijk beoogd.	1Amstelveen heeft het instandhoudingsbudget ontvangen en zal dit blijven ontvangen totdat het Rijk de financiering over zal nemen van de gemeenten.
2	Dit instandhoudingsbudget dekken uit de huidige mediabegroting, waarbij de middelen voor het Mediafonds - conform een door de gemeenteraad aangenomen motie- gehandhaafd blijven.	Dit is conform uitgevoerd
3	Kennis te nemen van de bijgevoegde scenario-schets van 1Amstelveen met betrekking tot de toekomst van de lokale omroep en opties voor het media-aanbod.	Er is kennisgenomen van.
4	Het college de opdracht te geven toekomstgericht mediabeleid te formuleren. Binnen dit mediabeleid worden - in samenspraak met de lokale publieke omroep - voorstellen gedaan over een toekomstbestendige inrichting van de lokale omroep, inclusief de (financiële) randvoorwaarden die hiervoor nodig zijn. Dit beleid wordt eind 2024 aan de gemeente-raad voorgelegd.	Zie deze notitie
5	Het college de opdracht te geven om op basis van de besluitvorming door de raad over beslispoint 4, de lokale publieke omroep te verzoeken een plan op te stellen over een toekomstbestendige in-richting van de lokale omroep.	Zie de vervolgacties na dit schema.
6.	Het criterium van verplichte samenwerking tussen 1Amstelveen en NH Media te schrappen.	Conform het besluit van de gemeenteraad.

Samengevat stellen wij voor te besluiten:

De notitie mediabeleid vast te stellen en daarmee te besluiten:

1. de kansen van de nieuwe Mediawet te omarmen en de samenwerking in de streek te stimuleren;
2. de lokale omroep de ruimte te bieden om samen met de kwartiermaker van de Stichting Nederlandse Lokale Publieke Omroepen (NLPO) te komen tot een streekomroep die qua bedrijfsvoering en financiële randvoorwaarden past binnen de huidige mediabegroting en toekomstige plannen van het Rijk;
3. de huidige lokale omroep en de toekomstige streekomroep te verzoeken een gezamenlijk toekomstgericht plan te ontwikkelen, binnen de daarvoor gestelde kaders in de notitie mediabeleid.
4. De Mediaraad een pilot te laten uitwerken binnen het budget van het Mediafonds, waarbij de besluitvorming over (een structureel) vervolg voor 2027 en daarna, wordt betrokken bij de integrale afweging bij de perspectiefnota 2026;
5. aan de Mediaraad in 2025 € 25.000 beschikbaar te stellen voor een pilot om te stimuleren dat lokale media aansluiting zoeken bij de nieuwsbehoefte van nieuwe generatie nieuwsgebruikers.

Gemeente Amstelveen, november 2024

Aan deze uitgave kunnen geen rechten worden ontleend.